

Riktlinje för regionstyrelsens uppsiktsplikt i nämnder, bolag, stiftelser och föreningar

Fastställd av landstingsfullmäktige 2014-04-29

Reviderad av regionfullmäktige 2015-02-25

Reviderad av regionfullmäktige 2015-06-17

Riktlinje för regionstyrelsens uppsiktsplikt i nämnder, bolag, stiftelser och föreningar

Bakgrund

Kommunallagen (1991:900) 6 kap 1§ innehåller regler om styrelsens uppsiktsplikt.

För Region Kronoberg innebär detta att:

- Regionstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av Region Kronobergs angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas och gemensamma nämnders verksamhet.
- Regionstyrelsen ska ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana juridiska personer som avses i 3 kap. 16 a -18 b §§ och sådana kommunalförbund som Region Kronoberg är medlem i.

Regionstyrelsen ska i årliga beslut för varje hel- eller delägt aktiebolag pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna (KL6 kap 1a§). Syftet är att regionstyrelsens uppsikt redovisas och att de beslut som fattas kan överklagas i form av laglighetsprövning enligt kommunallagen.

Om regionstyrelsen vid sin årliga prövning finner att bolagens verksamhet inte uppfyller kraven i kommunallagen ska regionstyrelsen lämna förslag till regionfullmäktige om nödvändiga åtgärder samt även vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att kraven som anges i KL 3 kap. 17, 18 och 18 a §§ är uppfyllda.

Uppsiktspliktens syfte

Nämnder

Regionstyrelsens uppsikt över Region Kronobergs nämnder syftar till att säkerställa att dessa uppfyller det uppdrag de givits av regionfullmäktige inom budgetramen, samt att verksamheten utförs inom ramen för de kommunala befogenheterna

I kommentarerna till 6 kap. 1§ framgår att: *”Med styrelsens ledande ställning följer att den har till uppgift att skaffa sig överblick över hela kommunalförvaltningen. Styrelsen ska ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnders verksamhet.”* samt vidare *”Uppsikten måste i princip anses vara begränsad till en rätt att göra påpekanden, lämna råd och anvisningar samt, om det är nödvändigt, se till att fullmäktige i sin egenskap av högsta beslutande organ ingriper.”*¹

Uppsiktsplikten är ett ansvar som vilar på hela regionstyrelsen och uppsikten ska pågå löpande under hela året. Varje ledamot har ansvar för att hålla sig informerad om de frågor som kan påverka Region Kronobergs utveckling och dess ekonomiska ställning.

¹ Kommunallagen – kommentarer och praxis, 2011, s. 398

Varje nämnd och styrelse har enligt kommunallagen² ett ansvar för att se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har fastställt, det så kallade revisionsansvaret. Vidare ska varje nämnd och styrelse se till att det finns en internkontroll, att den är tillräcklig och att den bedrivs på ett tillfredsställande sätt. Regionstyrelsens uppsiktsplikt och nämndernas interna styrning och kontroll är inte likställda och ersätter inte varandra. Regionstyrelsens uppsikt syftar till att garantera att nämnder och styrelser bedriver verksamheten i enlighet med regionfullmäktiges mål och riktlinjer, att lagar och förordningar efterlevs samt att den ekonomiska förvaltningen är effektiv och säker.

Bolag, stiftelser och föreningar

Regionstyrelsens uppsikt över Region Kronobergs hel- och delägda bolags verksamhet syftar till att säkerställa att de uppfyller det ändamål med verksamheten som har fastställts, samt att verksamheten utförs inom ramen för de kommunala befogenheterna. Motsvarande gäller för av Region Kronobergs bildade stiftelser (ensamt eller tillsammans med någon annan) och föreningar där Region Kronoberg bestämmer tillsammans med någon annan.

Riktlinjens omfattning

Nämnder

Riktlinjen omfattar dels regionstyrelsens uppsiktsplikt över hälso- och sjukvårdsnämnden, kulturnämnden, regionala utvecklingsnämnden, trafiknämnden, patientnämnden, Grimslövs folkhögskolas styrelse, samt samverkansnämnden Landstinget Blekinge- Region Kronoberg.

Bolag, stiftelser och föreningar

Riktlinjen omfattar regionstyrelsens uppsiktsplikt över hel- och delägda bolag, bildade stiftelser och föreningar där Region Kronoberg bestämmer tillsammans med någon annan. I delägda bolag, bildade stiftelser (tillsammans med någon annan) och föreningar ska regionsstyrelsen utöva uppsikt i den omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt. En personunion (när regionstyrelsens ledamöter också är ledamöter i bolagens respektive stiftelsernas styrelser) fritar inte regionstyrelsen från skyldigheten att utöva uppsikt.

Uppsiktspliktens innehåll

Nämnder

Uppsiktsplikten omfattar både ekonomisk och verksamhetsmässig uppföljning.

I regionstyrelsens uppsiktsplikt över nämnderna ingår att:

² KL 6 kap. 7 §

- ansvara för att verksamheten i Region Kronoberg bedrivs effektivt och i enlighet med policy, mål, program, reglementen och inom de ekonomiska ramar som fullmäktige beslutat
- utfärda anvisningar till nämnderna för upprättande av nämndernas förslag till verksamhetsplaner
- utfärda anvisningar till nämnderna för uppföljning av verksamhetsplaner genom månads- och delårsrapporter samt årsrapporter
- följa upp resultat-, kvalitets- och produktivitetsutvecklingen i Region Kronobergs verksamheter
- löpande följa upp och analysera Region Kronobergs styrmodell samt föreslå korrigeringar
- om det är nödvändigt, se till att regionfullmäktige i sin egenskap av högsta beslutande organ ingriper

Regionstyrelsen uppsikt över nämnderna utövas i första hand genom att ta del av:

- protokoll från nämndernas möten (publiceras på Region Kronobergs hemsida)
- nämndernas verksamhetsplaner
- månads-, delårs- och årsrapporter
- revisorernas granskningsrapporter av nämndernas verksamhet
- nämndernas årliga uppföljning av den interna kontrollen

Bolag, stiftelser och föreningar

Uppsiktsplikten omfattar både ekonomisk och verksamhetsmässig uppföljning. Uppsiktsplikten innehåll som anges nedan kan begränsas i omfattning om det bedöms rimligt med hänsyn till andelsförhållanden, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt.

Regionstyrelsen uppsikt över bolag, bildade stiftelser och föreningar utövas i första hand genom att ta del av:

- styrelseprotokoll
- protokoll från bolagsstämma eller motsvarande
- protokoll från ägarsamråd eller motsvarande
- budget och verksamhetsplan
- delårsrapport
- årsredovisning
- revisorernas granskningsrapport
- årlig redovisning av verksamheten i förhållande till fastställt ändamål för verksamheten
- årlig redovisning av hur den interna kontrollen fungerar

Ovanstående dokument redovisas löpande till regionstyrelsen som anmälningsärenden – undantag är dokument som omfattas av sekretess genom

lagstiftning. Vid behov ges också särskild information vid regionstyrelsens sammanträde.

Årligen ska bolagets respektive stiftelsens VD, ordförande och vice ordförande redovisa respektives verksamhet under året i förhållande till det fastställda ändamålet för verksamheten.

I aktieägaravtal eller konsortialavtal har ägarna kommit överens om hur de ska samverka inom ramen för det gemensamma ägandet. Ägarsamråd bör genomföras regelbundet i delägda bolag.

I Region Kronobergs reglemente för intern styrning och kontroll framgår att regionstyrelsen också ska informera sig om hur den interna kontrollen fungerar i Region Kronobergs ägda bolag och bildade stiftelser.

För att uppfylla informationskravet ska de av Region Kronoberg ägda bolagen och bildade stiftelserna årligen avge en redovisning där VD, ordförande och vice ordförande beskriver:

- bolagets interna kontroll och organisering
- hur man under året har följt upp den interna kontrollen
- utvärdering av hur den interna kontrollen fungerar

Bolagens och stiftelsernas redovisning av den interna kontrollen för aktuellt verksamhetsår lämnas in till kansliet tillsammans med årsredovisningen. Regiondirektören ansvarar för att internkontrollen redovisas för regionstyrelsen.

Bolagen, stiftelserna och aktuella föreningar förpliktigas att löpande utan dröjsmål sända de ovan angivna dokumenten till Region Kronobergs diarium.

Region Kronobergs kanslidirektör och ekonomidirektör ansvarar för att informationen analyseras med hänsyn till verksamhetens ändamål och ekonomi samt att de löpande delges regionstyrelsen som anmälningsärenden.

Regiondirektörens yttrande till regionstyrelsen

Regiondirektören ska årligen avge ett yttrande till regionstyrelsen där det för varje enskilt aktiebolag framgår om verksamheten som bedrivits under föregående kalenderår bedöms varit förenligt med det fastställda ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Regionstyrelsens årliga beslut om verksamheten i av Region Kronoberg ägda aktiebolag enligt KL 6 kap 1 a§

Baserat på regiondirektörens yttrande fattar regionstyrelsens årligen beslut om verksamheten i av Region Kronoberg hel- och delägda aktiebolag under föregående kalenderår bedrivits i enlighet med fastställt ändamål och inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Regiondirektörens yttrande och regionstyrelsens beslut behandlas senast på regionstyrelsens sammanträde i september året efter aktuellt verksamhetsår. Regionstyrelsens beslut lämnas som skriftlig information till regionfullmäktige.